Plymouth, Pa., 29 Gegužio.

Ar nemalonu mums, broliai, ar neramu ir saldu ant szirdies, skaitant jausmingas ir isz gilumos szirdies iszsiliejanczias musų isz Lietuvos tautiecziu padėkavones už atliktą darbavimąsi ir užtarymą savo tėvynės, savo sąbrolių iszpjautų ir žudomų per nedorus maskolius Kražieczių. Jie sako, kad truksta žodžių, idant iszreikszti tą ant popieros, ką jų szirdys jaucziа, kokia malone ir dėkingumu dega dėl musų, kad mes budami nů jų už tukstanczių mylių, neužmirsztame jų vaitojanczių, sunkiai dusaujanczių, aszarose ir pagaliaus kraujůse plustanczių. Jeigu musų visi protestai ir demonstracijos priesz maskolių barbarystes butų nuėję ant vėjo, nieks jų nebutų iszgirdęs ir jokio matomo vaisiaus nebutų atneszę, tai ir taip mums butų buvę gana, kad mes savo brolius tůmi suraminame, sudrutiname, pridůdame jiems drąsybės, iszturėjimo ir pagůdos; gana, kad jie butų žinoję, jog tenai už jurių jie turi brolius, kurie, nesibijodami maskoliaus, drąsiai užtaria, užstoja jůs. Bet dabartės, matydami, kad musų trukszmas, praskambėjęs skersai ir iszilgai svietą, it elektra papurtė nevidonus ir pagaliaus kaip vėtra su perkunija jau iszplėszęs tulus isz musų tėvynės, nesza gal net ten, kur pipirai auga. O vienam, kuris padrįso apmainyti musų brolių nekaltą kraują ant ploto žemės, iszneszęs kur užrubežiaus, galvą nusuko. Bet dar meldžia musų tautiecziai, kad mes pradėję taip iszganingą darbą dėl tėvynės pabaigtume, tai yra, kad užmanytas broszuras kůveikiausiai ir kůgeriausiai parupintume ir dideliame skaitliuje paskleistume jas po visą Lietuvą, o svetimoje kalboje po visą pasaulę. Ir iszties, jeigu mes lietuviszkos broszuros atspaudinsime keliolika tukstanczių ir pasėsime ją tarp savo brolių, tai kiek jůs pakels ir sujudins tautiszkai, sudrutins tikėjimiszkai, kaip jų kraujas užsidegs, kada jie pamatys, kad mes jų sopulius ir kanczias į knigas iraszome ir dalinamės su jais kaip szventomis liekanomis (relikvijomis)! Tadgi rupinkimės, kad padarytume taip, kad broszura butų knyga, kuri per amžius liudytų musų tikrą pasiszventimą dėl savo tėvynės. Žodžiai užsimirszta ir žaizdos užgyja, bet kas knygose užraszyta, ant visados pasilieka.

Broszura turi buti su paveikslais bei illiustracijomis, kas brangiai kasztůja. Todėl butų gerai, kad sekdami plymouthiszkes draugystes, kurioms jau ir be to kasztavo Kražieczių reikalas daugiau kaip szimtas dolerių, ir kitų miestų draugystės padarytų ant iszdavimo broszurų balius ar sziaip jau paaukautų po keletą dolerių, ką jau tulos ir padarė.

— Gal tulas skaitydamas praneszimą apie užsidėjusią Rygoje lietuviszką draugystę, nusistebės, kad jiji ant pirmo urėdiszko susirinkimo gėrė toastus už carą, ministrą ir t. t., o pagaliaus užd ainavo lietuviszkai maskoliszką gimną. Nėra ko isz to dyvytis — musų brolių Lietuvoje toks padėjimas, kad jie kartais verkdami priversti yra jůktis, ir jei prispaudėjai kartais pavelija jiems lupas praverti, tai jos turi visupirma jůs pagarbinti, jiems buk už mylistą padėkavoti, nės, mat jie turi ant jų valią, kad nori gali jůs aklais ir nebyliais padaryti... Juk ir vergas dėkavoja savo vieszpacziui kraugeriui, kada jis jį lupęs perstoja arba badu marinęs padůda sausos důnos plutą, nės kitaip gali jį visai užmuszti arba badu nudvasįti. O ant galo, Rygos gubernatorius ir ministras gali buti geri žmonės ir verti, kad už jų sveikatą tenyksczciai lietuviai iszlenkė po taurę gėrimo.

Isz Lietuvos.

— *Vilkaviszkis* (Suvalkų rėd.). Kaip žmogus lengvai ir netikėtai gali pakliuti į nelaimę, aiszkiai matyt isz szito atsitikimo. Geisztarůse (Vilkaviszkio pav. *) priesz kelias dienas nežinomi plėszikai iszplėszė karcziamą ir kaip vandenij dingo. Tas jiems lengviaus buvo atlikti, kad žydas karcziamos arendorius, buvo tada iszvaževęs į Antanavą. Ant rytojaus po tam plėszimui sustojo Geisztarůse pas kalvį pasitaisyt vežimą važiůjantis su savo reikalais vaikinas, Antanas Krauczeliunas, isz Janczių (Naumiesczio pavieto, Liesnitstvos valsczius). Apie tą plėszimą jis nieko nebuvo nė girdėjęs. Patėmijo karcziamos žydas, kad pas kalvį sustojo nepažįstamas žmogus ir jam toptelėjo, ar tai nebus vienas isz anų plėszikų. Priėjęs žydelis klausinėjo isz kur jisai, kur ir ko važiůja ir t. t. Anas, nenorėdamas žydui visko iszsipasakoti, staczіai atsakė; kas tav galvoj!“ Žydas daugiaus jo neklausinėjo, tik liepė žydelkai su žydukais daboti, kur jis eis, o patsai nulėkė į Szelmius důti žinią zemskiams. Atvykę zemskiai suėmė tą vaikiną, perkrėtė ir rado kiszeniuj apie 90 rublių. Žydelka pamaczius pinįgus griebė ir ėmė bucziůti prusiszkus sidabrinius, kuriůs pas aną vaikiną, kaipo isz paczios paprusės paeinantį, rado. „Oi, pinįgėliai mano, pinįgėliai“, garbavojo žydelka bucziůdama pinįgus. Paskui pasigriebus plůksztą bumaszkų, kaisziojo visiems po nosia, sakydama: „Oi, žiurėkit, tai mano, da priplėkę, kaip buvo užkiszti“... Priegtam žydelka stacziai pasakė, kad matė tikrai ir dabar gerai pažįsta, kad tas pats vaikinas buvo prie plėszinio karcziamos, jis žibinęs su žvake, o kiti jo draugai rubavojo. Žemskiai dagirdę tiek, o daugiaus netyrinėdami kaltas ar nekaltas, ėmė nemaloniai muszti vaikiną (žinoma maskolių policija!). Pamatė muszant jį vienas ukinįkas, pas kurį anas vaikinas nakvojo tą naktį, kada buvo iszplėszta karcziama ir užtarė už jį. „Kam jus jį“, sakė: „muszate, jis nieko nekaltas, asz už jį galiu visą savo ukę užstatyt“. Tada zemskiai vietoj paklausyt to ukinįko, rasztavojo ir jį, kaipo ano vaikino sandraugą. Ukinįkas persėdėjo pestungėj 3 dienas ir tik tada jį paleido, kada už jį pasiranczijo jo kaimynai. Antanas Kr. da ir dabar sėdi pestungėj ir sėdės ilgai, pakol nebus prova, jei kas už jį nesudės kaucijos 150 rublių.

*) Geisztarai — dvaras 3–4 viorstůse nů Vilkaviszkio. Yra tenai bažnyczia ir karcziama.

Senapilės gimnazijai jau negrumoja pavojus uždarymo jos. Pirmiaus jos mokįtojai, ypacziai katalikai, kuriems yra daug sunkiaus kaip maskoliams gauti vietą, buvo dideliai nusiminę. Pavieto virszinįkas pasakė gimnazijos direktoriui, kad gimnazija iszliks, jei bus dastatyti paraszai bent trijų valsczių ukinįkų, kad jiems neatmestinai reikalinga yra gimnazija. Nekurie ukinįkai buvo pradėję jau apie tai rupįtis, kad tům tarpu parėjo žinia, kad gimnazija pasilieka ir be to. Visi isz to dideliai džiaugiasi. Internatas prie gimnazijos bus užvestas, vienok prievartos, regis, nebus, kad butinai jame visi mokįtiniai gyvetų, bus kelios privatiszkos kvatieros. Tik neisztikimi dėl sziokių ar

tokių prieżasczių mokįtiniai priversti bus gyventi kaszarûse.

Yra padaryti nekuri atmaina prie pirkimo lauko. Pirmiaus rajentas (notarijus) galėdavo užraszyti tik tada, jei kas pirkdavo nemažiaus per 6 margus lauko. Dabar galima užsiraszyt ir mažiaus, pagaliaus dalį margo, jei tik perkamas laukas prieina prie lauko perkanczio žmogaus. Buvo keli paveikslai, kad rajentas užraszė visai mažą sklypelį lauko.

Pavasaris puikiai sziltas. Pirmą Gegužio buvo 19o R. szilumos ir nevienas tą dieną maudėsi. Medžiai visi žydi. Kiek teko matyti, žiedų yra nemažai, ypacziai vysznios nepaprastai tirsztai žydi. Tik kas žin vėjai, kuriais szis pavasaris yra turtingas, ar neužkenks mesgimui vaisių.

Lietaus dideliai reiktų. Da szį pavasarį, iszskyrus nekurias vietas, nė sykį nepalynojo tiek, kad žemė pakaktinai atsigertų. Berods perėitoj pėtnyczioj (4 Gegužio) paszlakszte truputį lietukas, jau antru syk szį pavasarį, bet taip mažai, kad paputus vėjui nė ženklo neliko, kad tai lyta. Matė tą dieną ne vienas, ir asz macziau ypatingą Laumės jûstą. Tarp debesių isz prieszingos saulei pusės ant paczios pažemės regraczio (gorizonto) pasirodė platus, bet trumpas, dideliai szviesus szmoras yvairių dažų, kaip paprastos Laumės jûstos, tik tiek ploczio, kaip kokios 3 ar 4 paprastos L. jûstos. Szviesa ir buvo kelissyk didesnė, kaip matyt ant jûstos. Laikėsi negesdama kokią adyną, pakol beblankdama visai neužgeso.

J. Vežys.

— *Ryga.* Gûdotinas Rėdaktoriau, nužemintai meldžiu patalpįti į „Vienybę“ szitą straipsnelį.

Jau yra žinoma, kad Rygoje užsidėjo nauja draugystė vadinama „Lietuvių Paszelpos Draugystė“, kurios mieris, arba siekis yra szelpti savo sąnarius. 6 dienojo Balandžio mėnesio (pagal sena kalend.) 6 adynoje vakare susirinkus visiems sąnariams (apie 150), draugystė tapo atidengta. Ant pirmbuvusio valdžios susirinkimo buvo nutarta, kad draugystės susirinkimûse bus vartojama vien tiktai *lietuviszka* kalba. Tai buvo padaryta dėlto, kad ir su szita draugyste neatsitiktų taip, kaip atsitiko su „Auszros“. Dienoje draugystės atidengimo visi buvo melsti, kad butų tarp savęs sutikime, vienybėje ir meilėje. Taipogi buvo raginti, kad savo prigimtos *lietuviszkos kalbos* nesigėdėtų vartoti.

Džiaugias Rygos lietuviai kad jie pradėjo krutėti ir apie savę mislyti, o ir isz kitų miestų lietuviai buvo atvažiavę, (isz Elgûvos) pasidalyti tûmí džiaugsmu; isz jų vienas pasakė keletą labai karsztų žodelių, girdamas lietuvius, kad jie dėl savo gero darbûjas; įpatingai atkreipė ant to atydą, kad įsteigtojai tos draugystės nekoki apszviesti arba augsztos kilties žmonės, bet visi gangreit nemokįti arba mažką prasimokinę. Po tų kalbų ir praneszimų buvo gerti toastai, kaip tai — už sveikatą ciesoriaus, ministro, gubernatoriaus ir kitų; laike toastų gėrymo, buvo užgiedotas vienas posmas lietuviszkai rusų tautos gimnas „Dieve karalių saugok“, (Boże caria chrani). Po to viso susirinkimas pasisznekucziavęs, džiaugdamosi, jog taip gražiai meilingai galėjo laiką perleisti, iszsiskirstė namon.

Praneszdamas tą džiaugsmingą dėl musų lietuvių naujieną, negaliu užtylėti ir apie jos blogas puses. Kaip priežodis sako: kaip danguje taip ir ant žemės, kaip kitur, taip ir pas mus; kitur yra partijų partijos, barniai, nesutikimai ir t. t., taip ir pas mus, nepaspėjo dar draugystė kaip reikiant ant kojų atsistotį, o czia jau dvipusiavimai prasidėjo. Tas visas, galima sakyti yra pakilęs isz szitos priežasties. Pradžioje draugystės užsidėjimo buvo paskirtas p. Fr. G. dėl nesziojimo praszymo prie gubernatoriaus ir prie kitų, taipogi ant pirmo karto surinkti piningai ir pas G. buvo. Todėl p. G. tikėjos, kad bus iszrinktas ir ant tolesnio laiko už pirsėdį; bet jis savo apsiėjimu su savo draugais, nutrotijo jų simpatijas, nės norėjo buti vienvaldingas. Isz tos priežasties, dienoje rinkimo draugystės valdžios, buvo iszrinktas kitas pirmsėdžiu, o G. tiktai pagelbinįku. Dabar jis pradėjo nekuriûs savo vienmislius prikalbinėti, kad padarytų naują rinkimą ir jį iszrinktų už pirmsėdį; bet kada tas jam nelabai klojas padaryti, jis pasirupino nueiti pas gubernatorių su skundu, buk musų draugystėje nėsą tvarkos, buk joje daug esą visokių „miatežnįkų“ (maisztinįkų)... Dar to negana, jis žada pasirupinti, jeigu jam vieta pirmsėdystės nebus dûta, ir paczią draugystę iszardyti.

Tai girdžiant ir matant skaudu ant szirdies daros: musų žmoneliai isz savo durnystos ir paikybės gatavi savo tėvą ir brolį paaukauti; jie nežiur ant to, kad visomenei butų kokia nauda, bet rupinas tiktai apie savo gerklės su degtine pripildymą, nelyginant, kaipo tie valsczių starszinos. Laikas parodys, kaip bus toliau, bet tamė tarpe nesutikimai daros. Tikimės kad jis nieko neveiks, nės visi protingesni isz jo to darbavimosi gardžiai jûkias.

„Kiszkisz isz Kopustu“.

Pirm kelių metų Girkalnio bažnyczia, Rasiainių pav., nû perkuno sudegė, o miszios per viostą tolumo nû miestelio buvo atprovinėjamos. Ilgai žmonės darbavosi pakol nû valdžios gavo daleidimą ant naujos bažnyczios statymo. Dabar tenai inžinieriûs atvažiavo dėl apžiurėjimo naujos vietos dėl statymo murinės bažnyczios, ant kurios reikės surinkti mažu-maziausiai 40,000 rublių.

Grinkiszkių miestelį, Kauno paviete, nelaimė sutiko, nės ten po Velykų ant Szuszvos upės kraszto 9 namai sudegė.

— Kauno paviete, Jonavos miestelį ta pati nelaimė sutiko, bet dar baisesnė, nės ten pirm Verbų nedėlios mažnė visas miestelis sudegė.

Arklius vėl baisiai pradėjo vogti. Apie Tauragę ant Prusų rubežiaus, Kauno paviete, 30 arklių pavogė. Kitur taipojau yra, kaipo tai apie Rasiainius, tos vagystės daromos.

— *Szilave*, Rasiainių paviete, yra keli maskoliai, kurie norėdami katalikus medsargius nû vietos atstatyti, o patys užimti, sztai ką pradėjo daryti: prikalbino piemenis, idant jų saugomus miszkus padegtų, taigi dabar keliose vietose anas rukti pradėjo, o medsargiai yra kaltinami, kad miszko nedaboja.

Dabar apie Szilavą pieniszki dalykai baisiai pabrango, nės vienas latvis Kuszeliszke centrafugą įtaisė, kuri atskiria smetoną nû pieno. Aplinkiniai dvarai ir kaimai suveža ten pieną, brangiai imdami. Sviestas nû 25 kapeikų ant svaro staiga sulyg 40 kapeikų paszoko. Sviestas tas vienok nėra taip geras kaip paprastai muszamas. Kaip dabar javai yra visiszkai pigus, tai labai

gerai, kad gaspadoriai gal isz pieniszkų dalykų sziokį tokį pelną iszversti.

Eirogalos parapijoje, Kauno paviete, isz Noleczių kaimo iszbėgo į Angliją, Velykų treczioje dienoje po pietų, Žemaitis Antanas, 18 metų vaikinas. Ans pavogė nů savo tėvų pinįgus, o prie susiedo ir jo paczios pagelboz iszneszė daigtus. Iszbėgo jis drauge su Vytuku to pat amžiaus vaikinu isz Eirogalos. Vytukas turi brolį Anglijoje. Gali buti, kad tai viskas slapta buvo su tėvų žinia padaryta, idant vaiką nů kariumenės tarnystės apsaugoti, ir patiems priesz sudą atsakancziais nebuti.

Tas knįgų platintojas, kuris arti Rasiainių su lietuviszkomis knįgomis, arkliu ir vežimu nutvertas tapo ir pats let tiktai už pinįgus nů nelaimės iszsipirko, nů nekurių lietuvių paszelpą gavęs, vėl laimingai pradėjo savo darbą varyti net į tolymus krasztus nů Prusų rubežiaus atsidurdamas.

Gaspadoriai labai dejůja, kad nėra lietaus. Isztikro žemė ypacziai prie molio didei suskirdo, vandens trokszdama; vėjas pradėjo laukus iszpusti ir žemes neszioti. Upė Dubisa Žemaicziůse taip iszdžiuvo, kad po daugel vietų, kur to niekados nebuvo, pradėjo brasta važiůti ir per akmenis sausa koja pereiti.

Į Titavėnus, Rasiainių pav., neseniai atkėlė naują popą girtůklį, isz Kijavo gubernijos, kuris dabar po miestelį visokias sztukas daro. Apsigėręs arielkos savo paczią meto akmenais, daro szkandalus, szaukdamas ant ulyczios. Sztai per Didį ketvergą pradėjo szaukti, priesz cerkvę atsistojęs, ant savo tarnų, idant zvanytų, tokį lermą pakeldamas, kad svietas lyg ant gaisro subėgo žiurėti.

Žaltys.

— 18 Balandžio buvo Panevėžio bankos susirinkimas, ant kurio iszrinktas tapo tos bankos prezesu p. Simonas Meisztavyczia, Pajůsczio dvarponis, arti Panevėžio. Isz pirmesnių Puzino szunybių padarytų Gruzdžių bankoje, už kurias ans tapo į Siberiją iszsiunstas, turės dabar naujas prezesas provą su Gruzdžių banka ir tai ne dėl menkų pinįgų.

— *Joniszkėliůse* (Panevėž. pav.) a. a. Karpis paliko didelį sklypą žemės ir pinįgus ant agronomiszkos iszkalos įtaisymo, bet lyg szioliai nieko ten dar dėl to nepadaryta, nors kapitals per procentus labai pasididino. — Ant musų nelaimės dėl musų kraszto sumaskolinimo yra Penevėžyje įtaisyta maskoliszka seminarija. Dabar valdžia nori į Joniszkėlius perkelti tą mokįtojų seminariją, tai yra, nori visai iszkreipti mierį, dėl kurio a. a. Karpis buvo savo gėrybę paskyręs, norėdamas savo broliams tarnauti; dabar gi jo gėrybė galės buti ant musų prapulties apversta. Sako, kad dėl tų seminaristų reikės ir diktą cerkvę pastatyti.

Stropus musų darbinįkas p. *Silvestras Baltromaitis*, Petropilyje gyvenantis, dabar dėl „Sborniko“ padidinimo labai daug musų lietuviszkos biblijograpiszkos medegos atrado. Důk Dieve mums daugiau tam lygių darbinįkų, o musų tautos garbė ne menkai pasididins. — p. Aleksandra Gužutis raszo dabar dramatą „Marių Karalienė“.

Lietuviszkoji labdaringoji *draugystė Petropilyje* taipo jau pamažu kruta. Balandžio mėnesyje buvo visotinas susirinkimas, ant kurio buvo peržiurėtas draugystės dalykų stovis 1893 m. Per visus metus įplaukė į dr. kasą 1,042 rub. Iszdůta paszelpos dėl 37 praszytojų 316 rub. Ant knįgų įgijimo, ir kitų smulkių reikalų dėl draugystės 86 rub., 55 k. ir t. t. Atliko kasoje dar grynų pinįgų 640 r., 21 k. Pirmsėdžiu tapo iszrinktas p. Matulaitis.

44.

Apszvietos ministras iszdavė paliepimą, idant studentams ir gimnazistams (!) důtų bilietus ant vakacijų važiůjant tikt į vieną vietą, nės laike vakacijų bevažinėdami tikt žmones paikiną. Czia, rodos, jokios kalbos nėra tam apszvietos ministro paliepime apie klierikus, bet gal mislyjant, kad apie jůs užmirszo, ne, apie tůs jie labai atsimena. Reikia atsimyti, jog dvasiszkos seminarijos nepriklauso apszvietos ministrui, bet vidaus reikalų ministrui. Už tai szis paskutinis su dvasiszkais turi reikalus, ir neužmirsz ir jůs. Bet gal jus pamislysite, kad tai czia kalbasi apie abelnai visus Rosijos krasztus, ne, anaiptol tikt apie taip vadinamą „vakarinį krasztą“, t. y. Lietuvą. Kitur gali gaut bilietą net į kelias gubernijas. O nelaiminga Lietuva...

V. Dr.

Gůdotini Tautiecziai!

Skaitant pirmutinius „Vienybės“ NN szių metų, net aszaros byra. Ir kaip-gi nebyrės, kad musų Gůdotini Tautiecziai ir Tautietės, geizdami parodyti mums savo sąjausmą, paskutinį kruvinai uždirbtą skatiką aukauja! Nežinau kaip ir iszreikszti Jums, Amerikiecziai, savo aczių vardan nuvargintos tėvynės. Bet norins ir kaszin kaip norėcziau, negaliu, nės, nėsmiu poeta, už tai ir negaliu szirdies jausmus parodyti žodžiais. Viliůs, Gůdotini Tautiecziai ir Tautietės, jog priimsit nů szalto prozaiko ir kasdieninį aczių szimtą kart jį atkartojus. Užtiesa, užsipelnysit užraszyti į tėvynės atgijimo knįgą auksinėms literoms, jei tikt užbaigsit, kaip pradėjot. Labai mums smagu girdėti apie Jųs taip puikius darbus. Taipogi negalima nepagirti, jog liaujatės skaitę ir dėdės Taradaikos pliovonės. Lai gyvůja Amerikos Lietuviai, „Susivienyjimas“ ir jo vadai! *V. Dr.*

Kražieczių kankintinių kraujas jau pradeda ir Lietuvoje vaisius iszdůti ir taip budeliai Vichman'as ir Klingenberg'as jau paszėdůti pavaryti nů urėdo. Kunįgaiksztis Kantakuzenas taipgi už Kražius gavo dimisiją. Petropilėje sziaip apie tą dimisiją kalba: Kada vidaus dalykų ministras gavo raportus apie Kražius nů gubernatoriaus Klingenbergo, gen. gub. Orževskio ir naczelnįko žandarų, rado jůs nevienokius, už tai Kantakuzeną, Rosijos katalikų popiežių, iszsiuntė, idant viską ant vietos isztyrtų. Bet Kantakuzinas, kaip žinote, vietoje važiůti į Kražius, nuvažiavo į Vilnių ir czionai pirko (?) Bertoszevycziaus dvarą. Sugrįžęs į Petropilę ministrui pristatė isztyrimą, kurį padarė ant vietos (?); but viskas gal ir buvę gerai, jei ne but pakiszę carui liežiuvį. Kada caras dasižinojo apie kantakuzino pasielgimą, baisiai supýko, kad pagaliaus ir jo mylimiausi tarnai „naduvajut jį (apgaudinėja). Tů paszaukė pas savę Kunig. Kantakuziną ir bardamas jį caras taip užsidegė piktumu, jog kun. Kautakuzinui drožė su kumszczia į žandą ir pasakė, kad jau nenorįs daugiaus jo tarnystos. Potam Kautakuzinas tů apsi-

metė į ligą ir važiavo į užrubežį. Užrubežyje, nežinia ar tai isz gėdos, ar tai isz nerimaszczio numirė (?) staigu. Atėjus tam gandui į Petropilę, ėmė žmonės sznekėti, kad pats sav galą pasidaręs. Kiek czia teisybės, nežinau, bet but labai geistina, idant visi musų geradėjai keliautų Kantakuzino keliais. Isz budelių Kražieczių, kaip matot, pasiliko p. Orževskis, kaip su jûm bus dar nežinia, bet kad nebus gen. gubernatorium Vilniuije, tai tikra tiesa, tikt jus tautiecziai nepaliaukit savo agitacijų.

V. Dr.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.*

— *Fayette City, 24 Gegužio.* Straikieriai, skaitliuje į 1000, ypacz vengrai ir slovėnai, norėjo pavaryti nû darbo jų vietoje dirbanczius darbinįkus. Bet tenai esantiejie deputy sheriffai pagaliaus nelaukdami kol straikieriai pradės darbûjancziųsi darbinįkus vaikyt, ėmė jûs kaip žvėrius szaudyti, asztûnis ant vietos užmuszdami, o į dvideszimtį įvairiai su žeisdami. Biedni straikieriai, neturėdami gėrų ginklų atkirsti sheriffams, turėjo liautis nû savo užmanymo.

Wilkes Barre Pa. 24 Gegž. Ekspliodavojo katilas maszinų name Lihigh'o & Wilkes Barr'es anglių kompanijos, per ką pasigadino įtaisymas, su kuriûmi varydavo czistą orą į kasyklę. Tokiu budu keturi szimtai darbinįkų ir keturiolika isz New Yorko prekėjų, kurie tą valandą buvo įsileidę į kasyklę pasižiurėti, pasijuto gyvenimo paojuje esanti.

Visi didei persigando ir kiekvienas mislyjo, kaip greicziaus dasigauti į virszų, ant valnaus oro, idant nebuti užtroszkintu bei, gazui užsidegus, užmusztu. Bet visudidesniai persigando ir nusiminė keturiolika minėtų prekėjų, kada jiems darbinįkai pasakė apie nelaimės atsitikimą ir, kad kitokio iszgelbėjimo nėra, kaip tiktai skubįtis szliaužti isz kasyklės laukan per kopėtaites, (!) turinczias 500 pėdų ilgio, nės krepszis, kuriame sėdėdami į kasyklę įsileido, isz priežasties persprogimo maszinos katilo, gulėjo ant kasyklės dugno. Prekėjai, nebesumanydami ką bedaryti, pasidrąsinę ėmė per tas neva kopėtaites it katės ristis augsztyn. Iszgirdę apie szią nelaimę, daugybė žmonių prisirinko apie kasyklės skylę ir laukė su didele nekantrybe ir nerimaszczia iszlendanczių darbinįkų ir prekėjų, isz kurių buvo keli amžiaus vyrai ir su diktais pilvais. Susirinkusiejip apie skylę mislyjo, kad nemažai darbinįkų su prekėjais palipę per medžio prietaisus, nudrips į mainas, užsimuszdami. Bet ant visų džiaugsmo į kelioliką minutų visi darbinįkai iszlipo sveiki, o ir prekėjai, isz kurių tuli taip lipdami nuvargo ir iszgasties buvo perimti, kad iszlipę ant lauko, sugniužo apalpę.

— *Cripple Creek, Col., 24 Gegužio.* Straikieriai taip įpyko ant czionykszczių nenorinczių straikûti darbinįkų, kad nueję pas vieną kasyklės szaftą, kuriam darbavosi vienûlika darbinįkų, įmetė į jį 20 svarų plėszamo parako, kuris užsidegęs užmuszė visą vienûliką darbinįkų ir sudraskydamas szaftą, padarė kompanijai ant $25,000 blėdies. Paskui nuėjo pas kitą szaftą, kame dirbo asztûnioliką darbikų, pavarė jûs nû darbo ir atėmė jiems visus ginklus. Visa Cripples Creek'o apygarda didei neramûja, bijodama, kad straikieriai neapverstų jos į peleną. Ir yr ko bijoti, nės tenai 3000 straikierių, gerai apsiginklavę ir szaudyme prasilavinę, apsistojo į abazą, isz kurio iszpuldami baudžia taip vadinamus savo „neprietelius". Sheriffai apsistojo netoli nû straikierių į abazą ir turi pas savę vieną kanûlę. Tarp darbinįkų ir sheriffų gali pakilti formolna musza.

— *Cleveland, O., 25 Geguž.* Lenkiszkas kunigas Kolaszevskis, susibaręs su vietiniu vyskupu ir kitomis žmogystomis, atsiskyrė nû katalikiszkos bažnyczios, sutvėrė isz keleto szimtų žmonių, prie jo prisiszusių, naują nei nû ko neprigulmingą parapiją.

Dabartės popiežiaus vietinįkas Satolli prisiuntė jam per vyskupą laiszką, reikalaudamas, kad jis tûjaus apleistų Clevelandą ir vyktų į nurodytą vietą ant pakutos ir patai-sytų padarytus papiktinimus.

— *Maskolius mindžiojà Amerikos ukėso tiesas.*

Pereitą vasarą lenkas, Andrė Kumorskis, paėmęs czion nû maskoliszko konsulo pasportą, kuris jį užtikrino, kad Maskolijoje nieks jo neturbavos, iszvažiavo su savo szeimyna į Lenkiją atlankyti sunkiai serganczią motiną. Bet, kada jis, perėjęs Prusų rubežių, įžengė į maskolių vieszpatystę, tûjaus jį abesczikai su uriadnįkais suaresztavojo, pasakę, kad jo pasportas ir amerikiszko ukėso popieros nieko negiliûją. Kada szis bandė praszytis, maskolpalaikiai pasakė: davai petsot rublei, budesz volni. (dûk 500 rub., busi liûsas). „Takoj dlia tebe sztraf" (tokia dėl tavęs bausmė). Kada jis neturėjo arba nenorėjo dûti taip daug pinįgų maskolpalaikiams, szie paėmę nuvarė jį su visa pamilija į Aleksandravą ir įkiszo į purviną kalinį, o isz ten tapo nuvarytas į Nizzavos kalėjimą, kame jis įkiszo 25 rub. kalėjimo szunims, kad neįdėtų jį į geležinius panczius. Sėsėdamas kalinyje tulu budu jis atsiszaukė į Varszavos amerikiszką konsulą, praszydamas jo užtarymą. Bet szis atsakė, kad neturiąs galės jo gelbėti. Ant galų galo A. Kumorskis, po prisiega priżadėjęs iszvažiûti isz Maskolijos, tapo paleistas. Dabar Kumorskis atsiszaukia kaipo tikras Amerikos ukėsas į Suvienytų Valstijų valdžią, iszrodydamas kokias jis barbarystes nukentėjo laike savo atsilankymo Maskolijoje ir reikalauja nû maskolių valdžios užganėdimo.

Jis sako, kad maskoliai ypacz dėl to jį taip kankinę, kad jis nenorėjęs jôkiu budu iszsiżadėti Suvienytų Valstijų valdžios.

Musu praeitės ir dabartės paslaptys.

Tikrų atsitikimų apsakymas.

paraszė Aleksandra Gužutis.

— Jusų mylista, žinote, kad turiu protą ir moku vesti reikalus.

— Pone Joseli, kad asz tamstos nepažincziau, tai ir nepradėcziau veikalo.

— Kad ponas szimtą metų gyventumiai! — Viską iszmintingai atliksiu, o pagal musų susznekos prigulės ponui 1,800 rublių, po atrokavimogi prigulinczių man 750 rublių ir 65 kapeikų, asz primokėsiu 1049 rublius ir 35 kapeikas.

— Gerai, mano prieteliau, asz pasirupįsiu apie tą veikalą.

— Dabar pasakysiu jusų mylistai iki laimingo pasiregėjimo. Ką isztarės, žydas, padavimu rankos, atsisveikino su ponu virszinįku ir iszėjo isz jo gabinėto, o eidamas ulyczia glostė apszarmotą barzdą, murmėdamas: deszimts sykių jau iszrokavau, kad viso labo daugiaus man nekasztûs, kaip po rublių nû czetverties, tai ir turėsiu tikro uždarbio taipgi po rublių už kožną czetvertį, o

viso labo įszoks į kiszenių mano szabasinio žipono 1,800 rublių. „Auf maine amones gute shere!“ Ant mano sąžinės, geras pardavims! Kad tik įveikcziau apsukti galvą tiems „gojams“, pagonams, starszinoms.

Parokûtoje dienoje susivažiavo starszinos kaimiszkių rėdysczių, kuriems ponas virszinįkas iszguldęs visą sunkumą pristatymo į Kauną prilikto provijanto, liepė jiems praszyti Joselio G....., kad jisai apsiimtų tą veikalą atlikti. Pagal tą parokavimą starszinos nuėję prie Joselio, praszė jo priimti ant savęs atidavimą į magazyną priliktų isz valsczių miltų ir krûpų. Žydas iszpradžios užsipraszęs po 5 rublius nû czetverties, bet po ilgo derėjimo, ant trijų rublių prisileido ir padarė kontraktą, po kurio suveszti buvo į miestą 1,500 czetverczių miltų ir krûpų, o valscziai užmokėjo Joseliui 5,400 rublių, tai yra daugiaus nekaip pusę vertės prilikto provijanto. Isz tų pinigų aplaistytų prakaitu artojų, pasinaudojo žydas su ponu virszinįku karaliszkų turtų, o starszinos gavo nû Joselio po gerą burną arielkos, po szmotelį szabasinės žuvies su pyragu ir krienais, o kada nabagai norėjo dar alaus atsigerti, tai norins Joselis ir davė 12 butelių bavarsko, bet iszgėrus alų, liepė už aną užmokėti.

XIII. ATLIKIMAS KAKALISZKŲ VALSCZIŲ KARUMĖNISZKO PRIGULĖJIMO.

Iki 1847 metų, karaliszkiejie žmonės atlikdavo kariumėniszką prigulėjimą pagal paeilinį sistemą, tai yra statomi buvo isz giminių, turinczių daugiaus vyriszkų galvų; vienok tasai įstatymas, tankiai buvo neiszpildomas, nės vyresniejie karaliszkų žmonių visados mokėjo dagauti žmones, turinczius mažai vyrų, o dar mažiaus rublepalaikių, todėl tai nabagai pirmiaus papuldavo į rekrutiją.

1847 metûse įvestas buvo naujas įstatymas, pagal kurį jauni žmonės priėję 21 metus amžiaus, turėjo traukti numerius rokûjanczius ėimą į kariumėnę. Pirmiaus iszimdavo numerius vaikinai isz giminių turinczių po tris ir daugiaus vyriszkų darbinįkų, o taipgi vienstypiai, neturintiejie nei žemės, nei tėvų. Toliaus augsztesnius numerius iszimdavo tie, kurių giminėse rokavos po du darbinįku, arba po vieną, valdantį žemę ir maitinantį savo tėvus; statymas-gi reikalingo skaitliaus rekrutų prasidėdavo nû žemesnių numerių. Tasai naujas įstatymas buvo dideliai parankus vyresniemsiems ir urėdinįkams karaliszkų turtų, katrie dailai mokėjo apeiti įstatymus, įpatingai atidûdami į rekrutus vargszus, neprilaikanczius pinigų; tie nabagai pliksziai visados buvo prakaltę, kaip Krilova pasakoje avis, gerianti isz vieno upelio su vilku.

Dėl geresnio supratimo veikalų vyresniujų ir urėdinįkų karaliszkų turtų, prisiveizėsime atlikimui kariumėniszko prigulėjimo: Norins pagal naują įstatymą reikėjo patiems vaikinams eiti prie iszpildymo kariumėniszko prigulėjimo, bet atėjus laikui rekrutų ėmimo, kožnas isz jų kaip įmanydamas slaptėsi, o užklupti vyrukai gynėsi su kirviais ir dalgiais; tada nevienas isz vyresniujų valsczaus įkiszo kailį į darbą, arba paliko smarkiai pažeistas; paimtus-gi į rekrutus reikėjo dėti į geležinius panczius ir ant virvės vesti dėl pristatymo į kariumėnę. Toksai nepriklausymas vyresnybės dideliai vargino valsczius ir suteikė perdėtiniams dasileidimą visokių neteisybių.

– Metûse 1848 trioboje kaimiszkės rėdystės B...., prie stalo užtiesto žalia gelumbe sėdėjo rasztinįkas, o laikoma rankoje žąsplunksna, greitai popierą braižė, isz antros-gi stalo pusės, atsilûszęs ant kriasios rioksojo starszina, leisdamas isz burnos debesį dumų kvepianczios makorkos. — Klausyk pone starszina, atsiliepė rasztinįkas prie savo virszinįko „de jure“, o pastumdėlio „de fakto“, antrą sykį statysime rekrutus pagal naują įstatymą, dėlto imdami taip mažą algą, turimė apie savę pasirupįti.

– Ponaitis iszmintingai rokûji, žinoma, kad reikia pasipelnyti ant batų, atsakė starszina. Ot Dackis isz Meilėnų praszo, kad jo Baltruką nû rekrutijos isztaikįti. Prižad dûti 50 rublių.

– Tą galime padaryti, bet bagoczius Dackis gal dûti szimtinę. Pjauk dalgiu koliai rasa, isztarė rasztinįkas, o ką, tasai Dackitis, ar diktas ir gal tikti į kariumėnę?

– Diktas kaip Radvilo drigantas, bet labai nenori tarnauti ciesoriui. Asz mislyju, kad bus szimtinė, tik darykime gerai.

– Kad taip, tai padirbkime ji kurcziu, kalbėjo rasztinįkas, tegul Dackis gerai pavaiszinęs savo kaimynus iszpraszo jų, kad pasakytų, jogiai Baltruks nû užgimimo yra kurtinis.

– Suprantu, ir Dackį iszmokįsiu, reikia sutaisyti reikalą.

– Tik žiurėk, pone starszina, kad atvažiavus ponui virszinįkui, Dackitis mokėtų nudûti kurtinį.

– Nebijokitė, ponaiti, akylas tai vaikas, mokės buti kurtinis kaip stûbris. Midrėnų Kleivą, Dulkų Ragutis, ir Aszaczių Kauszas buvo vakar pas manę, sakė rasztinįkas, praszydami iszpainioti jų vaikinus. Kožnas dûs po keletą desėtkų, vieną pripažinsime mirsztanczių nûmara, antrą subludusiu, o trecziam, nėra ko, reikia pritaisyti kulą. Ką daryti, gelbėsime ligonius, tai ir mums bus sveikiau, o norins dûsime dalį „naczelnįkui“, virszinįkui, bet ir mums gerokai liks. Jûkdamas kalbėjo rasztinįkas.

– Tik meldžiamasis ponaiti, taikįk, kad nepapultumėme į rutų daržą.

– Nebijokis, brolau, pas mums „kancy v vodu“ galai į vandenį. Padėjimas daleidžia, įtraukti į „prizyvnûsius“, pavadinanczius, rasztus ne tik pagal metus parodytus „semeinam“, giminiszkam, suraszyme, bet dar pavelyta yra priblokszti prie pavadinamo vaikinus, kurie isz pavirszutinės iszžiuros rodo turinczias 21 metus. Dėlto dabar dirbdami „pryzyvnus“, pavadinanczius, suraszus, turime ką daugiau įbriežti vaikinų, įpatingai plunksnûtų gaspadorių sunų, kad butų ką pasipeszti. Teisybė, jogiai toksai pritraukimas prie rekrutijos priliktas yra „schodui“, susiėjimui, vyrų, bet kaip tie avinai nieko neiszmano, tai mes patys tą veikalą atliksime. Pamatysi tamsta, kas bus do sujudimas, kada pora desėtkų tokių jaunikių įpainiosime. O! tada bus geras koszeris, ir ne vienas rublepalaikis įgrimz į musų kiszenius.

– Tai bus dideliai puikiai, atsiliepė starszina, tik neužmirszkite įpainioti vaikus tų „buntauszczykų“, maisztinįkų, Laikio, Gegužio, Pilipo ir kitų, kurie drįso skųstis ant musų.

— No, no, isztarė rasztinįkas, asz jiems parodysiu bažnyczioje szvilpauti, pamatys devynes vokieczių bažnyczias ir atsižadės vaikszczioti prie vyresniujų su „prozbomis“, skundimais.

Ta kalba perdėtinių aiszkiai rodo, koksai buvo jų pritaisymas ir teisybė. Užtiesą, gerai mums turėti isz tarpo savęs vyresniûsius, bet tie valdimierai tur buti augsztesni už priklausanczius ne tik savo

buviu, o taipgi apszvietimu, iszminczia ir padorumu. Jeigu tų privalumų netenka musų perdėtiniams, tai busime paveidus aklam, kurį aklas veda, nės vadovai drauge su vedamais įgrius į dûbę baisių nelaimių.

(Toliaus bus).

Katras geresnis?

Apysaka.

Judelis iszsykio pametė nûvoką, bet neiszpasakyta baimė vėl ją sugrażino.

Rįžosi.

Lėtais, kaip katės, žinksniais prisiartino prie miegančzio, atsargiai apcziupinėjo jo antį, paskui kiszenius ir kojas.

Jieszkojimas nepasisekė: ant veido žydo iszpradžių apsireiszkė nusiminimas, paskui inirszimas, ant galo rudos akys žyptelėjo neapykanta ir kersztu. Sumurmėjęs po nosia žydiszką keiksmą, Judelis sujieszkojo reples, įkiszo jas atsargiai į antį Varinio, o patsai užputęs žvakutę, kaip szeszėlis iszsprudo per duris.

Valandą ėjo lėtai, paskui tekinas pasileido gaisro linkon.

Kelias buvo kûnoszviesiausias — aiszkumas žolės net buvo patėmytinas, bet žydas dairėsi į visas szalis ir tik greitumu žingsnių stengėsi mažyti baimę.

Ilgai virszunės aglių artimos girios metė savo szeszėlį beveik iki jo kojų. Stûmens medžių da labjaus lipo į kruvą, kurios paslaptinis tamsumas atsimuszė Judelio szirdyje. Ir kiek galėdamas nabagas stengėsi tenai neżiurėti, vienok akys neiszkentė, tiktai pażiurėjusios, atgal metėsi tiesiog į aiszkų paveikslą gaisro, apsiaubto tamsiais pavidalais žmonių, kurie kaip jûdos kregždės atsimuszė tyrame veidrodyje ażero. O czia liepsna savo szviesumu spendė žydo akis.

Czia baisu ir ten baisu. Kaszin, ar aiszki szviesa gaisro nebaisesnė už jûdą paveikslą girios?

Dabėgo jau iki vyszninų sodeliui, jau arti kiemo — ties vartais: umai pakinkiai jo sudrebėjo, kojos atsakė savo tarnystos, o isz gerklės iszsprudo gergždžiantys balsas nusigandimo.

Nieks ant to nekreipė atydos, norint arti stovėjo keliolika žmonių.

Visi isztempę akis żiurėjo ant paveikslo — lupos kiekvieno net iki kraujų sukrimstos — veidai kaip akmû — nėviens nejuda.

Judelis greicziausiai atgavo nûvoką ir żiurėjo. Ant žolės dryksojo isztiesti per mastą plaukai — kruvini suskrėtę, czia jau iszbalęs veidas, uždengtas szeszėliu medžių; tik plykstelėjus labjaus liepsnai, ant kaktos apsireiszkia jûdos žymės — tai kraujas.

Judelis viską suprato.

Priėjo arcziaus, norėdamas pażiti, pasilenkė ir pastiro.

Kruvinas negyvėlis buvo tai — Marytė.

.....

IV.

— Tai tu sakai, kad jis miega?

— Oi, kaip užmusztas, ponas vaite. Pirma kaip ėmė drebėt, o keikt... brr... manę drugys kratė.

— Ir prisipażino?

— Kaip manę gyvą matot! Oi, kad jį galas, kaip pradėjo dejût....

— Kas jis do viens? dikts vyras?

— Ui, ką asz żinau? Susivėlęs kaip kaltunas, ką asz jį galiu pażyt? O dużotas, kad jį kolera....

— Pst..... tylėk!

Ir viskas nutilo, tik už varsnų ugnis braszkėjo. Liepsna gerai apszvietė „Raudonąją“, pas kurią stovėjo keletas tamsių pavidalų ir żingeidżiai klausė apaiszkinimų Judelio, kursai sznekėjo su vaitu.

— Vajė, Dievuliau mano mielas! — suskambėjo toks gailus balsas, kad Judelis prisispaudė prie vaito, o kiti druczciai surėmė savo krutines.

— Uždegk żiburį ir vesk į vidų! — tarė vaitas.

— Ui, ką jus mislijat, pons vaite? sznabždėjo Judelis: — tai negerai. Reik kokiem dviem ineit patamsa ir paklausyt, ką sakys, o paskui pabudyt....

— Gerai tu sakai. Tamo sziau! — eik szen!

— A manę szaukiat? — susznabždėjo truputį drebantis balsas: — asz nežinau....

— Tu bijai?

— Ne... tik norėjau pasakyt.... kad jis.... tai yra jis.... vagis... gali mųs bijoti.

— Mulkis! — skambėjo paniekinancziai: — skubįk tik!

— Einu jau, einu....

Durys lėtai prasidarė ir trys szeszėliai įėjo į vidų.

Pas patį slankstį sutiko jûs greitas kriokimas, — daugiaus nieko.

Neilgai, vienok reikėjo laukti.

— Asz... o kas pasakys, kad buvau blogu żmogum? Kas?! Kas tą paliudįs? Asz pats?.. ką?..

— Vajė, gelbėkit, dega! — suriko taip draskancziu balsu, kad net drąsus vaitas pastiro.

— Asz uždegiau?... Ne, užbraukiau szipulėlį tik! Kiszu traukiau, laikau.... Prakeikta ugnis! Asz!... Pałaukk! ne, ne dėl savęs .. ko lendi! Sztai tav, turėk.... Sakau tav?.. dėl paczios! Ko nori? Atsitrauk nû manęs!... Vajė, gelbėkit!... griebia... baltas... palaukk, prisipażįsiu.... Užmusziau! Vieszpatie! Asz!..

Tûm syk kažkur kaszin kas sugirgždėjo ir nupûlė ant żemės.

— Uždegk żiburį...: skubįk! — susznabždėjo vaitas Judeliui į ausį.

— Vyrai, eikit szen! — tarė palengva pravėręs duris.

Szipulėlis girksztelėjo, ir silpna szviesa iszsiliejo kambarij.

Kampe gulėjo żmogus.

— Imk jį! — suszuko vaitas, ir bematant asztûnetas rankų įsikabino į plaukus ir rankas żmogżudżio; virvės subraszkėjo ir atlikta.

Iszpradžių nieko negalima buvo atskirti; po valandėlės vyrai prikėlė nû żemės Varinį su surisztoms rankoms.

Veidas jo buvo nuliudęs, akys szlapios; navatniai apsiżiurėjo ir užklausė neramių balsu:

— Kur asz?

— Turi żinot, żmogżudy! — tarė asztriai vaitas: — da nė valandos nepraėjo, o jau užmirszai. Żiurėk ant savo darbo!

Ir isztiesė ranką prie lango, per kurį verżėsi aiszki liepsna gaisro.

Varinis pażiurėjo ir kruptelėjo.

— Dievuliau mano, ką asz padariau?! — suszuko su nebvilczia, o stambios aszaros sriove ritos per apskretusį veidą.

Visi sudrebėjo.

— Prisipażįsti prie užmuszimo ir uždegimo? — klausė vaitas. Varinis tartum negirdėjo.

— O Dieve mano! kas isz manęs bus? — Szalin, szalin, traukis! — rėkė rodydamas ant gaisro: — užgesk ar dingk!... Vyrai, veskit manę isz czia, paslėpkit... užmuszkit.

Ir norėjo užsiimti veidą, bet rankos buvo surisztos.

Umai sukruto:

— Kur Judelis? — užklausė.

Norėdamas jieszkoti — atsigrįžo, bet pamatė ant stalo bleszinę. Akys jo praszvito,

— Dûkit!.. — ką tik iszt tarė.

Viens vyras paėmė nů stalo bleszinę, prikiszo prie lupų ir laikė.

Varinis gėrė godžiai. Paskui apsiżvelgė ir tarė beveik tvirtu balsu:

— Dabar veskit, tik, susimildami, nů.... gaisro!

Vaitas linktelėjo galva, ir bematant keletas vyrų iszvedė żmogżudį isz karcziamos.

Vaitas atsisuko į Judelį:

— Iis tavę pażįsta — tarė żiurėdamas jam į akis.

Żydas truktelėjo pecziais paniekinancziai.

— Gal but — atsakė suvis abejingai: — tiek czia visokių valkatų... O karcziamoj żėdnam vieta....

Vaitas da sykį pażiurėjo ant jo ir nusiszypsojęs sumurmėjo:

— Tokį gůdotiną żydą pastebėti gali tik.... mulkis.

Judelis tůmsyk kůnoramiausiai szlůstė aplietą stalą.

.....

„*Użdegimas ir użmuszimas.* Kaime Balsiůse pereitą sąvaitę buvo papildyta baisi nůdėmė. Żmogżudys Raulas Varinis, użdegęs namus Jono Inkroto, użmuszė jo jauną, 19 metų dukterį Marytę, kuri laike gaisro użtiko jį vagiant pinigus. Żmogżudys atrastas tapo dėka stropumui ir nůvokai szinkoriaus Judelio B., kursai tapo apdovanotas nů valdżios 50 rublius.“

Taip raszė laikrasztis, o żmonės da labjaus gůdojo patogų Judelį.

Vaikas.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Freeland, Pa., 27 Gegużio.* Freelando lenkai prigulintiejie prie vietinės lietuviszkos parapijos, taip įduko ant kunigo Maszoto, kad nuvażiavę pas vyskupą, praszė kad jį iszkeltų, o jo vietoje lenkiszką atkeltų arba bent davażinėtų isz kur lenkiszkas arba ungariszkas kunigas atlaikyti dievmaldystės, bile tik ne lietuvis. Vyskupas buvo jiems prižadėjęs nusiųsti ungariszką kunigą Lugdą. Bet kun. Maszotas perstatė vyskupui dalykų stovį ir jis patvirtino jį vėl prabaszczium lietuvių ir lenkų. Lenkai, iszgirdę apie tai, pasiuto ir susitarė 27 d. szio mėnesio nebeleisti kun. Maszotą į bażnyczią laikyti dievmaldystės. Kunigas dażinojęs apie lenkų sutarimą, użkvietę ant tos dienos policmonus. Kunigas, pamatęs jau isz ryto, kad lenkai it szirszunai apie bażnyczią siauczia, eidamas ant dievmaldystės, pasiėme su savim policmoną, bet let įżengė į zakristiją, kaip buvo keleto lenkų per duris su policmonu iszstumtas. Paskui bandė per didżiasias duris įeiti, bet ir ten stovintiejie ant vartos lenkai nubloszkė jį nů bażnyczios trepų ir paleido akmenį, kuris, nuszvilpęs per kunigo galvą, numuszė policmunui nosį. Isz ko prasidėjo tarp lenkų ir policmonų baisi ir nůżmi musza, kuri tęsės per 30 minutų. Lenkai szaudė, muszė, metė į policmonus ką tikt sugriebdami, o policmonai ir gi jų nesigailėjo. Pasidarė baisus trukszmas, riksmas ir klykymas moterių, vaikų. Muszoje szie baisiai, jei ne mirtinai, tapo, sużeisti: V. Tomski perszautas per galvą. P. Jasmoski per kerksznį, J. Travinski per szlaunį ir J. Ducz per szoną. Isz policmonų taipgi tapo du smarkiai sużeisti. Įvairiai sużeistų maisztinikų tapo daugiau kaip dvideszimts. Suaresztavoti tą dieną buvo tikt keturi, nės priesz szimtus lenkų policija negalėjo kaip reikiant atsispirti. Kunigas iszliko czielas ir galima suprasti isz apraszymo angliszkų laikraszczių, kad parapijonai lietuviai stojo už kunigą ir nesikiszo į tą revoliuciją.

Platesnė ir aiszkesnė żinia apie tai bus praneszta sekanczia me numeryje.

— *Keyston, Pa.* Pas mus 15 d. szio mėnesio kasyklėse paliai Mill Creeko sustraikavo darbinįkai, lietuviai ir lenkai, isz tos priežasties, kad kompanija atsiuntė jiems vietoje senų karų naujus, daug didesnius už senůsius, nės 3 coliais ilgesnius, 4 coliais platesnius ir gilesnius. Kadangi anglikai, kurių tenai tik 15 yra, nenorėjo prie straiko prisidėti, nės jie gerą darbą turėjo, lietuviai ir lenkai 17 d. Gegużio susitarė apstoti dieną ir naktį visus kelius į mainas ir neleisti anglikų prie darbo. Bet anglikai neatbodami anto, susirinkę visi į kruvą ėjo ir susitiko su straikieriais. Straikieriai nůpradżių praszė jų gerůjom, kad neitų į darbą, bet kada nepaklausė, straikieriai ėmė jůs su lazdomis taip lupti, kad szeszis prie żemės priplojo. Už tas pesztynes tapo suaresztavoti keturi lietuviai ir keturi pucai. Už kiekvieną reikėjo pastatyti po $1000 bilą. Straikas dar nepasibaigė, o brėkierį saugo policmonai dieną ir naktį.

Keystono *Mainieris.*

— *Waterburys, 11 Gegużio.* Esant Waterburyje Conn., lietuviszkam klebonui daug reikia iszpildyti visokeriopų użkvietimų prie iszsisklaidżiusių lietuvių. Suprantamas daigtas, kad tos kelionės yra sujungtos ne su mażu vargu ir kasztu, bet daugelyje kartų tie patys lietuviai, prie kurių važiůjasi, kasztus pilnai użmoka ir suszelpia, kad butų galima kitą kartą nuvažiůti; vargas vėl apsimoka szimteriopai, nės tokios kelionės prisideda prie pażinimo kraszto ir suradimo lietuvių ir jų dvasiszko sustiprinimo. Daugelyje kartų, kur dar niekas isz mokytesnių lietuvių nebuvo apsilankęs, musų broliai tunodavo tamsybėje, be knigų, be gerų laikraszczių, skaitydavo kartais tokius niekus, kaip *taradaikos* pasakas apie Saladinus ir kitas, iszimtas isz turkiszko rojaus, o kiekvienas supranta, kaip tokios sąszlavos dar labjaus protą aptemdįdavo musų brolių, ir tiesiog vesdavo namůsna paleistuvystės arba kirmindįdavo plekůse dvasiszko tingėjimo ir girtybės. Prie aplankymo dėl velykinės spaviednės priežastis atsiranda lietuviams susirinkti vienon vieton, pamato, kiek jų kokiame kampe gyvena; pradeda vienas kitą geriaus pażinti ir kitas nů kito stiprintisi. Daugelyje vietų, man sukvietus lietuvius ant vakarinio pamokinimo arba rażancziaus, prisirinkdavo po keletą deszimczių lietuvių; matydami taip daug lietuvių dażnas iszpażindavo: „kunigėli, asz niekad nemislijau, kad pas mus butų tiek lietuvių“. Jiems atsakydavau, kad, jei visus surastumėte, butų dar daugiaus; pradėdavo klausinėti vienas kito kur dar gyvena lietuviai, ir isztikro atidenkdavome daug lietuvių ant farmų, prie plytnyczių ir prie kitokių darbų. Potam rasdavosi daug kart priežastis dėl użdėjimo nors kůpos „Susivienyjimo“. O „Susivienyjimo“ kůpa jau yra tikra draugystė. Jei kokiame mieste randasi kůpa, tenai lietuviai jau gyvůja. Amsterdame N. Y. pakol nebuvo „Susivienyjimo“ kůpos, lietuviai gyveno be vardo, be supratimo apie savę ir nei vienas neskaitė gero laikraszczio. Szįmet Balandżio mėnesyje apsistojęs ant poros valandų tokiame Amsterdame patėmijau, kad visi tvirtesni lietuviai skaito kokią nors gazietą, kas „Vienybę“, kas „Lietuvą“, o kiti net iszsiraszo isz Prusų; taradaikos tenai nebebovyja, nės lietuviai jau jaucziasi esą vyrais, ne żindamais kudikiais, kuriems reikia *krioko* pasijodinėti, arba bobutės pasakų, iszimtų isz tukstanczio

ir vienos nakties. Mitingai daromi prie aplankymo lietuvių visados padaro nemažą įspudį ant žmonių, per tokius mitingus kartais atsižymi isz tarpo brolių koks lietuvis, kuris potam esti vadovu brolių ant gero ir žadintojum isz tautiszko miego. Akyva buvo matyti gůdotiną daktarą Kuzmą Bostone, kurs ant mitingo lietuvius per fas ir nefas, bet gerame supratime, t. y. gerůjům ir blogůjum kalbino ant supratimo abelno lietuvių Bostono padėjimo ir jų reikalų. Daugelyje vietų aplankymas padaro tą, ką gausiu lietumi debesys, kurs atvilgines iszdžiuvusią ir nevaisingą žemę, sujudina ant iszdavimo žolės ir vaisiaus, taip po mažas vieteles aplankymai pasižymi sutvertomis naujomis „Susivienyjimo“ kůpomis. Merideno lietuviai ant suėjimo pasirodė savo gabumu grajiti ant madelino ir skripkos. Hardforde pasirodė, kaip musiszkiai myli savůsius ir kaip jie žino, kurs kame gyvena. Apie Broadbrooką lietuviai apsipasakojo apie savo tabokinį darbą. Atholo, Mass. lietuviai, budami maž visi vabalnįkiecziais, Panevėžio pavieto, Kauno rėd., atsižymi savo nepalygintu gerumu szirdies ir nepaprastu malonumu. Todėl nedyvai, kad tie žmonės susipainioję buvo su davimais bossams, nes jie isz prigimimo yra labai důsnus ir begalo geri, todėl ne lietuviai kalti, bet kaltas toks bossas, kurs perdaug didelį gerumą szirdies musų brolių ant pikto apvertė ir nedorai naudojo. Lietuviai Amerikeje tokiais yra, kaip jų tikri broliai tėviszkėje — vabalnįkiecziai, syeczias pas jůs yra dideliu daigtu, ant jų stalo: medus, vynas, alus, sviestas, suris ir t. t., o szirdis, ta labai gera!

Reikia žinoti, kad Vabalnįkų parapija yra didžiausia lietuviszka parapija visame svietе, tiktai lietuvių parapijonų yra lyg 20,000 žmonių, todėl spaviednę ir apeigas bažnyczios priprato atlikti skubinai, greitai, trumpai. Buvo malonu, kad to paties datyriau Athole. Už ¼ valandos po nuvaževimui jau tvėrėsi „Susivienyjimo“ kůpa, už pusės valandos buvo visas komitetas perstatytas ir iszrinktas, o potam tekini bėgome klebonijon; ant rytojaus per trejatą ketvertą valandų jau 57 žmonės lietuviai grįžo namon atlikę s. velykinę spaviednę ir priėmę Sz. Sakramentą. Northamptone yra daugiaus lietuvių, kaip mes mislijame ir abelnai pasirodo, kad Springfieldo vyskupystės lietuviams, kurie ir lenkams rodo kelią, yra labai reikalingas vienas lietuviszkas kunigas. Nėra žinios, kaip gyvena aplink Northamptoną lietuviai, kurių nemažas skaitlius, o dar lyg sziolaik nėra tenai buvęs nė karto lietuviszkas kunigas.

Numananczioms lietuvystės reikalus lietuviszkoms akims peržiuri visus laukus, kurie keliaunįkui vieni po kitais mainosi: kalnai, pakalnės, laukai, pievos, net ir rioksanczios ůlos neiszlenka nů pažvilgių ir sąnprotavimų, kaip butų galima lietuviams isz tų Dievo dovanų vartoti ir kaip galėtų lietuviai kokioje vietoje rinktisi ir stiprintisi ir iki geresnių laikų dasivaryti. Patys laukai apmatyti mislijanczіomis lietuvio akimis, tarytum broliams tampa malonesniais ir labjau savais. Teisybė, yra Amerikoje daug gražių ir buinių ligumų, miszkų ir pievų, bet man regisi, tarp visos Amerikos nerasime dėl lietuvių malonesnio žemės sklypelio už Konnektikutą, kur vargiai rasime platesnę vietą, kurios nebutų apvaikszczioję lietuviai arba nebutų dirbę savo lietuviszkomis rankomis. Raudonas Konnektikuto molis yra iszminkytas lietuviszkoms rankoms ir aplaistytas lietuvių prakaitu.

Ir kur daugiaus atrasime visoje Amerikoje daugiaus lietuviszkų ukinįkų — gaspadorių, kaip Konnektikute. Szitai apie vieną Waterbury yra 10 lietuviszkų farmerių. Žvyrinai ir akmenynai szito krasztо tarytum szypsosi prie lietuvių, spindėdami ant saulės savo stikliniu bliżgėjimu, kad lietuviai czionai susistiprinę galėtų isz tų visų vietų iszkalti sav spindantį auksą. Isz tikro visztos auginamos žvirynůse ir kiaulės, prisirankioję maisto beknisinėdamos tarp akmenų, gali lietuviams nemažą pagaminti turtą; taip, kad turėdamas nů artimoje gyvenanczių brolių dvasiszką paraminimą, gali jaustisi laimingu, jei szioje aszarų pakalnėje galima yra atrasti kur laimę. Nevisur akmenynai ir kalnai, bet daug yra riebių lygumų, kurias lietuviszkai iszdirbus, galima pelnyti szimteriopą vaisių. Visoki javai auga Konnektikute: bulvės, rugiai, kviecziai, miežiai, aviżos, kornai. Sodų medžiai laikosi įvairiausi, pagaliaus vinůgės auga misz kůse czielais krumais, laukinių obůlių Konnektikutas turi didelę daugybę, taip kad praeitůse metůse, kada sustojo pabrikai, iszalkę lietuviai eidavo miszkan pasiůgauti ir paobůliauti ir tům maitinosi nů bado. Bet tokį neturtą galima buvo tėmyti ant lietuvių vienadienių, kuriems kad eina darbai ir sekasi, tai gatavi paskęsti gėrymůse ir moka iszpildyti visokiariopą durnystę, o kad užtinka nelaimė, tai gatavi penkis pirsztus žįsti. Betgi reikia teisybę pasakyti, kad didumas lietuvių geresniůse laikůse moka pasirupinti apie blogesnius, o praeitas metas netiktai Konnetikuto, bet ir visiems lietuviams stojosi didele mokslinyczia. (Dar ir daugiaus apie musų kraszto lietuvius bus galima iszgirsti.)

Kun. J. Žebris.

In lietuviszku laikraszczių redystes Prusůse.

Keletas isz musų Philadelphijos lietuvių iszsiraszėme lietuviszkus laikraszczius isz Prusų. Butų viskas gerai, nės laikraszcziai geri, tiktai gaila, kad minėtų laikraszczių redystės neprisiunczia kaip reikiant savo laikraszczių. Kursai yra ir su visu užsimokėjęs, tai tam prisiunczia du tris numerius ir daugiau nebematyti; ir kartais pamislyji, kad laikrasztis subankrutyjo. Kitam vėl vieną numerį atsiunczia, o kelis praleidus vėl kitą atsiunczia; arba kelis numerius atsiunstus vieną praleidžia, paskui vėl siunczia. Tokiu budu mumis nelabai patinka, nės žmogus iszraszęs laikrasztį nori turėti visus numerius, idant pasibaigus metui galėtų padaryti knįgą arba kaip kitaip. Dabar atsiszaukiame per „Vienybę“, o jeigu minėtos redystės nepasitaisys, tai nustosime iszsiraszę jų laikraszczius.

Philadelphijos lietuvis.

Varpo bei Ukininko

Redakcijos

Perspejímas.

Gerbiama „Vienybės Lietuvininkų“ Redakcija teiksis patalpinti szitą musų perspėjimą.

15-tame Jusų gerbiamo laikraszczio numeryje stovi paraszyta:

„Tuli dejůja, kad negauna „Apž.“ arba „Varp.“ per „Vien.“ iszraszytų, tad-gi praneszame minėtų laikraszczių redakcijoms, kad apie tai pasirupintų, nės pinįgai yra musų rankose ir kuriems nebus pristatyti tie laikraszcziai, turėsime pinįgus sugrąžinti“.

Szitasai negana apmislytas persergėjimas meta didei ne-

mielą szeszėlį; per tai (palikdami „Apž.“ szalyje) mes nů savęs priversti ėsame perspėti tajį persergėjimą, minėtinai:

1) Kad *Varpo* bei *Ukininko* redakcija nėra dariusi ant bėganczių metų sutarimo su „Vienybe“ priimti prenumeratas mainais:

2) Kad, to nežiurėdami, tacziaus priėmėme „Vienybės“ užkvietimą siųsti be pinigų musų laikraszczius (kunigams: Lietuvininkui, Baltimorėje ir Kaulakiui, Philadelphijoje) ir iszsiuntėme abiem skaitytojam visus musų laikraszczių iki sziol iszėjusius numerius.

3) Kad, malonėtumėme gauti žinią (jei isztikro katrų numerių nėra gavę), kokių numerių katro laikraszczio nėra gavę, idant galėtumem pakeliui pražuvusius numerius antrą kart atsiųsti.

4) Kad pražuvusius pakeliui musų laikraszczių numerius (jei yra) mes visůmet atpildome isznaujo.

Pagalios priduriame, kad anasai, 15-ame „Vienybės“ numeryje atspaustasis persergėjimas iszrodo, lyg kad mes per apgarsinimus tiktai pinigus*) viliojame, o laikraszczių nenorime siųsti; užtaigi laikome czionai per reikalingą daigtą prikergti, kad mes laikomės kitų principų. *Varpas* su *Ukininku* iszeina ne pelnams pelnyti, tiktai idėjos dėlei. Mes džiaugiamės tiktai, kad musų laikraszcziai nors deficito neatgabena ir kad bent tampa skaitomi, ir aczių Dievui, ypacz paskutiniame laike ant to negalime gůstis. Lygiu budu mums miela, kada matome, jog ir kiti lietuviszki laikraszcziai platinasi, ir dabojamės, kad nereikalingai nenužemintumem katrą laikrasztį skaitytojų akyse.

Su draugiszka pagarba
Varpo bei *Ukininko*
Redakcija.

*]) „Vienybės“, Redakcija žino ir supranta gerai „Varpo“ bei Ukininko siekių prakilnumą ir jųjų iszdavėjų pasiszventimą, ir nemislyjo, kad garsių laikraszczių redakcija tůs žodžius taip supras, nės jie buvo sykiu raszyti ir dėl Amerikos lietuvių, kurie per „Vienybę“ iszraszė minėtus laikraszczius, kad jie už tai, t. yra, už neregularną laikraszczių prisiuntimą arba visiszką neprisiunti. mą, ant „Vienybės“ neužpuldinėtų, nerugotų, ir nebijotų, kad jų pinigai prapuls. „Vien.“ *Redakcija.*

Literatiszka peržvalga.

(Tąsa*).

Maskolių nedorybės Kražiůse 1893 m. ir Rakitų arba Kenstaiczių bažnyczia Žemaicziůse 1886. Tilžėje, Otto v. Mauderode.

Siekį tos knygelės autorius pats iszreiszkia prakalboje, sakydamas: „idant amžinu atminimu paliktų tarp Lietuvių po mųs dar busenczių, nužudymas daugybės musų brolių Lietuvių per maskolius... ir iszgriovimas Kenstaiczių bažnyczios..., iszdůdame knygelę ant amžinos garbės Kražių muczelnykams ir amžinos gėdos Maskolijos vieszpatystei“...

Siekis, kaip matome, visiszkai pagirtinas. Tie du faktai yra tai aiszkiausia karakteristika maskolių žvėriszkumo, ir vargingo padėjimo musų brolių, sloginamųjų kas syk labjaus lėtena sziaurės meszkino. Tie du atsitikimai taip graudus ir verksmingi, jog nors jůs szimtą kartų butumei permąstęs ir apraudojęs, tai skaitydamas isz naujo negali susilaikyti nů graudžių aszarų... Tacziaus dėlei tokio augszto siekio, kokiu yra statymas paminklo pralietam musų kraujui ir aszaroms, raszytojui priderėjo labjaus aprupyti savo brosziurą, idant „po mųs busiantiejie“ tarpais nepaskaitytų mus negana rupestingais arba ir visai netikusiais atlikime taip svarbaus dalyko. Dėlto reikėjo, man ding, iszvengti tokių baisių netikrumų ir abejojimų perstatyme atsitikusiųjų faktų..

Ir taip, dėl paveikslo, autorius sznekėdamas apie vertę Kražių bažnyczios, dar priesz aną katastropą, szitaip iszsitaria: „Buvęs inžinierius aprokůti, ką turi vertės ta bažnyczia, apszacavojęs 70 tukstanczių rublių. Bet greicziau gali buti (rokůja raszytojas), kad tai už iszgriovimą kasztůtų 70 tukst. rublių, (ir tai dėlto), kad „vieni sako, buk 3,000 rub., kiti sako, buk 30 tukst. rub. apszacavę už jos iszgriovimą“. Tokią navatną dvejonę iszgirdę mųs ainiai apie faktus, atsitikusius po musų akių, kas žin ką gali pamislyti.... O juk tokių nelogiszkų dvejonių randasi ir daugiaus. Mes amerikiecziai, kad raszysime savają, pasirupįkime kaip galėdami iszvengti tokių klaidų ir aprupykime savają kůgeriausiai! Mano nůmonė, kad musiszkė brosziura turėtų but dagi illustravota; papůszta bent Kražių ir Kaunatavo bažnyczių paveikslais ir priesz ir po iszgriovimui jųjų.

*) Pradžia, žiurėk N 20.

Bitėnai 1893 m.

Praeitė Vilniaus ir Jo Pirmbuvusios akademijos. Iszleido Nėris Nepailstantysis musų ant raszlaviszkos dirvos darbinyks

P. Nėris, naujai apdovanojo musų literaturą knygute po minėtoju užgalviu. Knygelė susideda isz dviejų dalių: pirmoje autorius perstato trumpą istoriją buvusios musų sostapilės nů žiliausios jo pradžios sulyg musų laikų. Knygutė paraszyta aiszkiai ir užimancziai, o norint trumpai, užturi savyje daugybę faktų isz mųs praeitės su još laimingoms ir nelaimingoms pereigoms, kadangi istorijoje Vilniaus kaipo sostapilies, atsispindi istorija visos Lietuvos. Skaitydamas ją lyg sapne perbėgi anas laimingas dienas, kada Lietuva nů Baltujų lyg Jůdujų jurių iszsiplėtus, buvo didi, garsi ir galinga. Ir taip, kad Lietuvą valdo narsus Gediminas, Vilnius, pirmą syk per jį į sostapilę pakeltas, isz menkos pilaitės, pastatytos ant atminimo dyvino savo sapno, kada medžiodamas gražiůse tarp Vilnės ir Nėrio kalnůse, užmigęs matę geležinį vilką, kuris pagal kurėjų kurėjaus iszaiszkinimą ženklino stiprybę pilies ant tos vietos iszkilsianczios, trumpam laike tampa garbingu miestu, kuriame apsireiszkia visa Lietuvos galybė, centralizůjasi visa vidurinė ir tarptautiszka politika. Taip tai 1325 metůse Vilniuje tampa sutvertas sandoris tarp Gedemino ir Rygos Arcivyskupo, o potam ir su mistru ricierių kalavijonių Inflantinių; toliaus m. 1325 czia tampa padarytas sukalbis gražios Aldonės, Gedimino dukters, su lenkų karalaicziu Kazimieru. Czia Gedimino paszaukiami tampa visoki kupcziai ir amatinįkai kaip Hanzos tarp ir kitų miestų. Potam, vieszpataujant kitam Lietuvos didžiavyriui Olgerdui, Vilnius pakyla dar augszcziaus, o tam krikszczionių globėjui valdant, jau ir krikszczionybės szviesa į mųs szalį įsispriausti pradeda, kurios pradžia taipogi pirmiausiai pasirodė Lietuvos sostapilėje Vilniuje. Laike naminės karės, kilusios po myriui Olgerdo tarp jo sunaus Jagaliaus ir brolio Keistuczio, Vilnius tampa kelis syk iszgriautas ir iszdegįtas, bet jau antroje pusėje XIV amžiaus vėla pakilęs iszgriuvėsių apsidengia nauja garbe ir puikybe, kurias autorius taip apraszo: „Ant augszto kalno, įtekmoje Vilnės į Viliją, stovėjo puikus murai stipriai szarvůtos pilies trimis boksztais į dangų szaunancziais. Visos tos pilys buvo augszta siena apjůstos. Pietų pusėje tarpe paminto

kalno ir upės Vilnės styrėjo didi Monvidžio namai, vieno isz didžiausiujų Lietuvos ponų. Apaczioje kalno stovėjo žemoji pilis, o truputį toliaus Szventragio slėnyje nů amžių arzůlais apaugusiame buvo matoma rusti medžio žinyczia, kurioje be paliovos szventa ugnis kurendavosi. Tůjaus netoli nů czia buvo gyvenimai stabmeldiszkų kunigų. Vietoje, kame sziądien katedra, tarpe didžiausiujų arzůlų, stovėjo rustas Perkuno stabas, o ten, kame sziądien varpinyczia katedros, buvo boksztas, isz kurio kurėjų kurėjai žmonėms dievaiczių norą apskelbdavo. Apie tą plecių, szventu vadintą, riogsojo didi rumai žemosios pilies, tankiausiai medžio, su augsztomis boniomis"...

Taip maž daug iszrodė Vilnius dar stabmeldiszkůse tamsybės laikůse, kada per susivienyjimą risziu moterystės Jagaliaus su lenkų karalaite Jadvyga, įplaukė į Lietuvą katalikystė su visa iszganinga savo szviesos ir civilizacijos įtekme, Vilnius neužilgo pastoja vienu ir garsiausiujų Europos sostapilių. Taip, jog vieszpataujant garbingiausiam musų didžiavyriui Vytautui, Vilnius pastoja nekaipo antru Jeruzalem savo turtais, pramonyste, puike ir galybe, atkreipiant ant savęs atydą visos Vakarinės Europos: Gudai, Lenkai, Turkai ir Totoriai plaukte plaukia į Vilnių, laikydami sav už garbę buti jo miesczionimis ir důninįkais didžiojo Lietuvos kunigaikszczio. O kada 80-metinis senukas, matydamas, jog jau neilgai tesės darbůtis dėl numylėtos savo tėvynės, norėjo apdovanoti ją nů seniai prigulinczių karalystės vainiku, Vilnius vaiszingůse savo murůse priėmė pasiuntinius, karalius, ir monarkas viso svieto. Kokis buvo puikumas ir iszkilmė to priėmimo sziądienmums net sunku ir suprast. Anot metraszių kasdien dėl vieszinimo sveczių iszeidavo 700 baczku vyno, alaus, midaus, milvazijos, 700 jauczių ir karvių, 1,400 avių, 100 stůbrių, 100 szernų, 100 briedžių, o toks půtas traukėsi per isztisas 7 nedėlias. Tokia buvo galybė tasyk Lietuvos. Bet mirszta paskutinis neprigulmingos Lietuvos didžiavyris, o su jům po valiai nyksta ir jos garbė, jos didybė. Per susiliejimą su Lenkija, meilė tėvynės, prigimtas narsumas ir stamantrumas kassyk silpniaus atsiliepia krutinėse Lietuvos sunų, atdarydamas vietą netvarkai, iszdykavimams, puikei, atkaklumui ir savvaldystei, ir visoms ydoms, kuriomis apdovanojo mus lenkystė, įplaukdama ir apsemdama mus savo jurėse... pakol neatvedė ją ant galo tenai, kur veda kiekvienas isztvirkimas... į prapultį... Autorius daėjęs iki laikų Muravievo, tarsi nedrįsta pažeisti mųs szirdis apraszymu kruvinų pjuczių, papildytų per tą paskutinį Lietuvos budelį... ir tůmi užbaigia savo Vilniaus apraszymą.

Antrojoje dalyje, kuri ne mažiau akyva už pirmąją, P. Nėris perstato kitą pusę mųs praeitės gyvenimo, minėtinai jos dvasiszką, religijiszką ir moksliszką iszsilavinimą, progresą ir laipsnį jos apszvietimo. Bet szioje dalyje autorius papildo keletą klaidų, kurių kritika užtylėti negali. Apraszyme Vilniaus akademijos P. Nėris atsiremia matomai vien ant labai vienpusiszko veikalo Balinskio „Dawna Akademija Vilenska", nepasirupinęs prigulinczіai perkratyti vertę jo, užtaigi papildo visas tas klaidas, kurias iszmėtinėja minėtam lenkų rasztinįkui sziądieniniai kritikai. Tas vienpusiszkumas labai aiszkiai pasirodo, kada autorius pripažįdamas kn. jezuitams didelį veiklumą, energiją ir pasiszventimą darbavimůse jų dėl apszvietimo Lietuvos, nenori vienok tam visam kito siekio priraszyti, kaip tikt fanatiszkai neapykantai reformacijos. P. Nėris taip toli užsitiki minėtam lenkui, jog nesidrovi paskui jį atkartoti tokios baisios ant szaunaus ordeno kaliumnijos kaip szioji, kad „nebuvo tos paleistuvystės (?), kurios jezuitai savo studentams nebutų daleidę, idant tiktai reformatams kerszta padaryti. Kokiu budu galėtų autorius iszrodyti, nors vieną isz minėtajų „paleistuvysczių" kaipo tikrą faktą jezuitų politikos?

Kaipo ypatybė knigutę půszia du gana szaunus paveikslėliai; vienas perstato patį miestą Vilnių, kits koplytėlę su stebuklingu paveikslu SS. Panelės Auszros Vartų, per autorių nežinau dėl ko „Asztriaja Broma" paraszyta.

Caras nemiega!

Matydamas caras, kad jo augszcziausi ir isztikimiausi tarnai, ministrai, general-gubernatoriai, gubernatoriai ir kiti, kuriems jis davė didelę galybę, ėmė dasileisti vardan jo visokių neteisybių ir žvėriszkumų, kaip antai Krażiůse, iszdavė 18 Gegužio m. netikėtą ir augsztų urėdinįkų nelaukiamą „Ukazą", kuris labai aprubežiůja augsztų urėdinįkų galybę ir savvaldystę. Beje, atima jiems tiesą pakelti žmogystes į žemesnius urėdinįkus bei jůs už prasikaltinimus atstatyti nů urėdų. Atėmęs tą galybę minėtiems urėdinįkams, atidavė ją naujai sutvertam įpatingam kontrolio, kaip kada buvo prie caro Nikolajaus, komitetui, kuris bus po locnu prižiurėjimu ir kėravone paties caro. Tas komitetas prižiurės ir turės valią atstatyti bei pakelti ką ir į augsztus urėdus, žinia pritariant carui. „Ukazas" įeis į sylą 13 d. Lapkriczio.

Iszgirdę apie tą „Ukazą" augszti urėdinįkai didei nusiminė ir jau tariasi pirm laiko pasidůti į demisiją, nes žino, kad minėtas kontrolio komitetas ir be to pavarys daugumą nů urėdų. Žemesni gi urėdinįkai isz to labai džiaugiasi, nės jiems nebereikės szokti pagal savo augsztesnių urėdinįkų grajimą.

Caras tokiu budu nori pertraukti visokį favoritizmą, kaip kad ikisziol buvo, su savo tarnais. Prie tos negirdėtos reformos maskoliszkoje administracijoje, galima sakyti, prisidėjo ir Krażių skerdynė ir musų už ją szaůksmas.

Bene bus czia tik žingsnis prie konstitucijos?

— Iki paskutinio laiko vienoje Petropilyje tapo suaresztavota kaipo politikiszki persiżengėliai du szimtai universiteto studentų, isz kurių trisdeszimtis jau net į Siberiją iszdangino.

Vabalninkai (Panevėžio pav.) Maskoliszka žandarmerija stengias kaip galėdama prisikabinti prie tokių, pas kuriůs nujauczia užlaikant lietuviszkus laikraszczius arba sziaip kokią knigutę. Tulas dvarponis Kuszeliauskas (Apasczios) gaudavęs laikrasztį „Vienybę Lietuvnįkų", nežinia kas jam prisiųsdavo isz Amerikos. P. K. nerodžiai skaitydavęs, nės savę už lenką laiko, o mužikiszkas laikrasztis, pagal lenkų nůmonę, visai nepatiko. Ne gana to, p. K., iszgirdįs apie kratą Geidžunůse, kurie nepertoli dvaro p. K., atgabeno „Vienybę" Biržų pristavui, iszsiteisįdamas, kad jam kas nors ant kerszto siunczia. Matydamas p. K., kad laikrasztis neperstoja ją lankyti, pasirengė gabenti žandarmų virszinįkui. Ir jo laimė, nės žandarmų virszinįkas buvo jau gavęs general-gubernatoriaus pavelyjimą krėsti. Neapgailėtinai butų buvę, nės laike paskutinio maiszto, sako, iszdavęs maskoliams nemažai ponų, kurie ėmė dalyvumą. *Aglůna.*

LIETUVOS ISTORIJA

nů seniausiu gadyniu iki Lublino unijai.

PARASZYTA SIMANO DAUKANTO BUVUSIOJO VILNIAUS UNIVERSITETO PHILOSOPHIJOS MAGISTRO.

(Tąsa).

Kaipogi tą metą atkeliavo kryżeiviams į talką isz Teutonijos du vieszpacziu Berg ir Julich, lygia dalia isz Anglijos daugybė didůmenės su stipriomis virtynėmis kareivių į Parusnį kryžių neprietelių drausti, su kuriais marczelga Szindekop du atvėju žigiavo į Lietuvių krasztą: pirmą sykį į Panemunių srytį, kurioje paskui įkurta pile Gottesverder vadinama: antrą sykį į Žemaiczius į Eirogalos apygardas, bet abudu nevisai tevyko: pirmą kartą traukdami ten rado didei stiprius Lietuvius, kurie jůs nuskardę bepaleido. Antrasis žygis nů to nevyko, jog adrėkys radosi, staigus tvanai kumpino meldžiõnis į Parusnį, kurie grįždami patys mažne piktesnių nelaimų nů netikėlių prityrė, kaip jiems buvo pridarę: kaipogi, kad marczelga su kamendotu Insterburgo Ragainėje dar tebetruko, antpůlė Keistutis su stipriu pulku joties su tokiu veikumu Insterburgo pilę, jog kryžeiviai, užstalyje sėdėdami pamatę atskriejanczius Žemaiczius, vos bepaskubėjo til tus paremti ir tůmi savę gelbėti. Vienok Lietuviai daug svieto nutvėrė, didį grobį sugriejo, už vis didę daugybę žirgų kryžeiviams atėmė; trumpai sakant, visą apygardą į akmenį ir vandenį apvertė. Nebgalėjo Lietuviai tolesniai bevyti kryžeivių — reikėjo vis pametus su kitais taippat rustais neprieteliais lygia aitra grumtis.

Pasakojau virsziaus, jog Tverų ir Maskovos kuningaikszcziu, tarp kitų Gudų kuningaikszczių, vadinosi abudu dideisiais kuningaikszcziais. Maskovos kuningaiksztis skaugėjo tos gůdos Tverų kuningaikszcziui ir norėjo, kad jo klausytu, nů ko kariavo tarp savęs; vienok Tverų kuningaiksztis su pagelba Lietuvių užsiturėjo, kaipo regėjome, savo kuningaikszstystėje ir neklausė Maskovos kuningaikszczio.

Dabar vėl Maskolių kuningaikszcziai, regėdami Lietuvius įnikusius į kares kryžeivių, norėjo tům tarpu Mikolą, Tverų kuningaiksztį, nukariauti; to dėjus Vasilius, kuningaiksztis Kaszino, susitaręs su kitais kuningaikszcziais, pradėjo jį kariauti: Mikolas, Tverų kuningaiksztis, nestengdamas raminti savo stiprių neprietelių, atkeliavo pas Olgerdą, savo szvogerį, didį Lietuvos kuningaiksztį pagelbos ir užtarymo nů jo lugoti: tům tarpu minavoti Maskolių kuningaikszcziai, įpůlę į Tverų kuningaiksztystę, visą nuteriojo ir didůmėnę Mikolo isz jų valsczių isztrėmė, vildamies jas patys be pavojaus vėldėti. Bet netrukus Mikolas atgrįžo su stipria kariauna Lietuvių ir giežtamas apmaudą ant Maskoliu, mokėdamas jiems lygiu už lygį, tůjau Tverų pilę užėmė, isztrėmė Maskolius isz visos savo kuningaiksztystės, patį Vasilių apgulė Kaszino pilėje, kursai, regėdamas nebeiszsiturėsiąs lugojo vyskupo Tverų už tarpininką, kursai pasiėmęs ant galo jůdu sutaikino; Mikolas paliko, kaip buvęs Tverų kuningaikszcziu, o Vasilius kakinosi Kaszinu.

Vienok Dmitrij, d. kuningaiksztis Makolių, toms sandaroms Mikolo su Vasiliu netinkinosi ir norėdamas jį nuvergti pradėjo vėl Mikolą, Tverų kuningaiksztį karlauti. Mikolas, nestengdamas ramdyti taip narsaus neprieteliaus, atėjo vėl į Lietuvą pas Olgerdą, savo szvogerį, pagelbos lugoti linkėdamas jam stacziai į Maskovą traukti ir jau ną Dimitrijį, sketeraujantį, sudrausti. Olgerdas, paklausęs savo genties, sukėlė kareivius visoje ukėje lygiai su broliu Keistucziu, karėse jau pražilusiu, ir jo sunu Vytautu, traukė į Maskovą, jau susinėrus didiemsiem kuningaikszcziam su Smolensko urėdu, nieksai nežinojo kur traukė: kaipogi Olgerdas, idant neprieteliai staigu neantpultu ir pasalu jo nepergalėtu, taip mokėjo savo ketėjimus slėpti, nors Gudais ir praszaliecziais aptekęs, nieksai nežinojo galo to žygio ik pat Maskolių rubežių peržengiant. Tą pajutęs Maskolių d. kuningaiksztis, Dimitrij, leido skubinai į visas puses įsakymus kariauną kelti, o Mininui, savo karvedžiui, liepė su esancziais priesz Lietuvius traukti. Jau Lietuviai ir Žemaicziai it įbingę liutai siaubė po visa Maskolija vis versdami į rustą tyrą, gyventojus vienus kirsdami, kitus vergdami, o ko neveikė kardu, tai ugnia gaiszino: kaimus, bažnyczias, alkus degino, rumus ir piles grovė ir ardė. Į Starodubo pilę vėtra įsilaužė, paskui pergalėjo kuningaikszcziu Dmitrijį Kropivą ir Konstantiną Jurevyczių: ant galo isztikęs 21 dienoje Lapkriczio mėnesio, paežeryje Trostenskoje į aiszkią muszą su visa kariauna Maskolių butinai tenai ją sutratino, kurioje visi jų kuningaikszcziai ir jomylistos gavo tenai galą. Olgerdas paimtujų klausė, kame esąs Dmitrij, jų didis kuningaiksztis? ir ar turi daugesniai kareivių? Visi vienaip, etsakė asant jį buveinėje ir neturint kareivių. Darin Olgerdas skubinosi į paczią Maskovą, kurioje Dmitrij, iszgirdęs ateinant Lietuvius, su savo bajorais ir mitropolitu Aleksieju ir kita didůmėne Kremliuje, taip vadinamůse rumůse, užsirakino, liepdamas gyventojams visus triobėsius apsuk Kremliui nudeginti. Tris dienas buk Olgerdas timsojęs pamuriůse Kremliaus, sariodamas ir degindamas kliosztorius ir bažnyczias, vienok nedrįsęs, kaip Maskoliai raszo, Kremliaus kuszinti, kursai buk plytų muru ir augsztais karycziais gurlinęs, o ateinanczią žiemą nebleidusi jo ilgesniai su apgulimu betrukti. Darin Olgerdas kakindamiesi grobiu ir daugybe imtinių ukėsų ir pilionių, kuriůs su gyvůlių bandomis, arkliais sugrietais pirm savęs namon varęs. Ant galo apvertęs visą Maskoliją į rustus tyrus, paeidamas dar buk gyrėsi sakydamas: „nu, Maskoliai ilgai manę minės". Ir taip Lietuviai sudraudę Maskolius savo galybe ir pagrąžinę Mikolui jo kuningaikszstystę Tverų, leliůdami laimingai pagrįžo į namų pelenų pelenus nů Vokiecziu apverstus.

Kaipogi pernykszti rudenį, metůse 1367 d., mistras pats su stipria kariauna traukė vėl ant naujai įkurtos Veliůnos pilės, kurios įgulė, buk nů baimės, nelaukdama kryžeivių ateinant, pilę sudeginusi, prasikraustė. Darin kariauna kryžeivių traukė stacziai pas Naująjį Kauną, kurio apygardas per 6 dienas iki Eirogalos teriojo, pavyko tenai Vokiecziams didę girią nutrėsti ir tenai daugybę susidanginusio svieto nužudyti ir nuvergti, nů kur suraisziotus burius vaikų ir moteriszkių parvarė į Parusnį, niekame neregėję ginklůto nei Lietuvio, nei Žemaiczio, kurie tům pacziu laiku, kaip regėjome, Maskolijoje kariavo.

(Toliaus bus.)

— *Freeland, Pa., 27 Gegužio.* Skubinu praneszt apie sziądieninius atsitikimus musų parapijoje arba geriaus pasakysiu, atsitikimus pas bažnyczią. Lenkai buvo gavę dalejidimą nû vyskupo, kad jie galėtų užlaikyt savo kunigą toje paczioje bažnyczioje, ir kad jiems laikytų miszias ir pamokslą jų kalboje ant 9 adynos, o lietuvių ant 11 adynos, ir ant szios dienos buvo užpraszę ungarų kunigą. Kunigas Masziotas visiszkai prieszinosi tam. Lenkai atėję ant miszių rado duris drucziai užrakytas.

Tada jie apstojo bažnyczią, ir kada ėjo jau su policmonais kunigas į bažnyczią, buvo priverstas daugybe lenkų trauktis atgal. Ir nû kitų durių buvo taip gi atstumtas, ir palydėtas policmono laimingai įėjo į klebonijją. Tûmi tarpu vienas policmonas iszszovė, lenkai su kûlais ir lentgaliais pûlėsi ant policmonų, ir vieną nutvėrę, turbut tą katras iszszovė, pradėjo muszt. Tada polimonai isztraukę revolverius leido szuvius į daugybę žmonių, nežinodami tikrai ar tai lenkas ar lietuvis ar airiszis. Lenkai iszbėgiojo. Likosi kolieczyti szeszi lenkai, viens gal ir smertinai, vienas lietuvis, vienas airiszis ir vienas policmonas, buvo suareszstavoti, keturi lenkai katrûs tûjaus iszėmė po baill. Lenkai apskundė kunigą, Baczkaucką ir policmonus. Nežinia, kas bus toliau isz to. Lietuviai laikėsi visai spakainiai, dėl to ir lenkai jų visai nekliudė. Miszių ir Miszparo sziądien nebuvo. Kaip bus taip bus, ale provos pinigų kasztûs kaip vienai pusiai taip ir kitai. Su gûdone.

Freelandiszkis.

A Uniontown, Pa., 23 Gegužio. Straikieriai, skaitliuje į 2000, susirėmė su sheriffais, prie ko keturi darbinįkai tapo ant vietos nuszauti ir koliólika įvairiai sužeista. Isz shereffų pusės vienas mirtinai sužeistas, o trys sunkiai.

Pajieszkojimai.

Kazimieras Erengis, pajieszkau savo seną draugą Leonarda Misiuną, sodžiaus Mediniszkių, Smilgių par. tegul atsiszauke; labai reikalingas, arba apie jo buvimą kits kas dûkit žinią pas, K. Erengis Paulino str. 4556Chicago Ill.

Pikninkas!

Draugystės szv. Jûzapo, bus keliamas seredoj 13 Birželio, (June) 1894 m. ant naudos lietuviszkos parapijos. Atsiprovinės po No. 1210, Washington Ave., Scranton'e, Pa.

Maloniai praszome atsilankyti visus Brolius ir Seseris.

Tikietas - - 25 centai.

Knîngos

pargabentos isz užmarės:

Maldų knįgos,

Aukso Altorius, arba Szaltinis dangiszku skarbu 2.00 iki 3.00.	
Garbe Diewui ant aukszty bės „ „ „	$1.50.
Balsas Balandėlės 1.25c., 1.50c. ir	2.00c.
Kninga giesmių arba Kanticzkos „	75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveikslo kanticzkų	75c.

Istoriszkos dvasiszkos įtalpos knįgos,

Gyvenimas Vieszpaties Jezaus Kristaus,	75c.
Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl.	15c.
Istorija seno istatymo „ „ „	35c.
Gyvenimas Marijos „ „	20c.
Menuo Szwencziausios Marijos Panos	30c.
Sopulej Motynos Diewo „ „	20c.
Evangelijos supuikeis apdarais	1.00c.
Gywenimaj Szwentųju, ant visų metų kožnos dienos, pirma, antra, treczia ir ketvirta dalis už kožną dalį po „ „ „	65c.
Gyvenimas szv. Benedikto Labro „	10c.
Stebukłai Dievo Szvencz. Sakramente	40c.

Istoriszkos knįgos svietiszkos įtalpos.

Istorija Lietuvos „ „ „	30c.
Trumpa senovės Lietuvių Istorija	10c.
Aplinkrasztis kun. Petravyczlaus į Vilniaus dźiakonystės kuningus 1870 m. „	5c.
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, graži knįgutė kurioje apraszyta visi musų prietikiai su lenkais nû pat krikszto Lietuvos	5c.
Žiponas bei žiponė „ „	40c.
Žirgas ir vaikas „ „	20c.
Vytautas didis Lietuvos kunigaikszti s	30c.
Apie senovės Lietuvos pilis „	10c.
„Auszra" keturių metų puikiûse apdarûse po $1.25 kninga, visas perkant	4.00c.

Knįgos poetiszkos.

Senkaus Jurgis „ „	15c.
Vitoliorauda, puikus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 2 knįgos	1.25c.
Dûnelaiczio pavasario linksmybės	10c.
Konradas Valenrodas — —	10c.
Tėvyniszkos giesmės — —	5c.
Jûkaunos dainos „ „	5c.
Naujos dainos „ „	10c.
Birutės dainos „ „	10c.
Tėvynainių giesmės „ „	40c.
Pirmutinis dagtinės varytojas puikì komedija	5c.
Ponas ir Mužikai, Drama penkiose permainose, paraszyta Aleksandro Gužuczio,	15c.

Apysakos.

Palangos Juze, linksmi skaitymai „	20c.
Kas teisybė tai nemelas puikios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo	15c.
Pajudįkime vyrai žemą, puiki apysaka paraszyta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriszką pono A. isz B. autoriaus knįgutės „Kas teisybė tai ne melas	15c.
Pasaka ape Szaltabuzius (Jûkinga)	5.
Žiemos vakaro adynėlė, žokiszkom raidėm	20c.
Mužikėlis „ „ „	15c.
Vaikų kningelė „ „	15c.

Moksliszki rankvedžiai ir kitokios knįgos

Lietuviszka Gramatika paraszyta kunigo Mikolo Miežinio	50c.
Abėcėla „ „	30c.
Kninga dėl iszsimokinimo rokundų	25c.
Kninga dėl iszsimokinimo visasvietinės kalbos	15c
Apie buwimą Diewo „ „	5c.
Grieszninkas priverstas metavotis „	15c.
Pamokslai apie trusą „ „	5c.
Talmudas ir musų žydai „ „ „	10c.
Szkala su kalba „ „	20c
Prieszauszris „ „	20c.
Kaip įgyti pinigus ir turtą „	20c.
Girtybė 5 1	10c.
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svietą slogina maskolių valdžia	5c.
Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 20c., dėl perkupczių po	10c.
Kalendorius ant 1889 m. 25c. ir ant 1890 m.	10c.

Įvairios dvasiszkos knįgos,

Pamokslai ant didžiųjų metinių szvenczių ir dl.	
dźiosios nedėlios,	50c.
Tiesos Žodżei,	35c.
Filiotea arba kelias į maldingą gyvenimą	50c.
Pokilis Szventųjų „ „ „	15c.
Iszguldimas metiniu szwenczių labai naudinga kningelė	10c.
Moksias Rymo katalikų „ „	40c.
Kas yra griekas? „ „	15c.
Nekaltybė „ „	20c.
Vartai dangaus „ „	15c.
Pekla, arba amžinas pragaras	75c.
Arielka yra nûdai; su illustracijomis	30c.
Garsas apie bajsybes Diewo sudo	25c.
Raktas į dangų „ „	15c.
Didžioji nedėlia „ „	5c.
Kaip Sumenią nuspakajįti „	15c.
Vadovas į dangų „ „	40c.
Prisigatavojimas ant smerczio „	40c.
Draugija dėl duszių „ „	5c.
Lietuviszkos miszios „ „	10c.

Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5centus.

KNINGOS

ŁOCNOS SPAUSTUVĖS.

Lietuvos Istorija, nû seniausių gadynių iki Gediminui D. L. K., paraszyta 1850 m., Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama už	1,50c.
Budas Senovės Lietuvių Kalnėnų ir Žemaiczių paraszytas Simano Daukanto, gaunamas už	1,00.
Istorija Katalikų Bažnyczios, „	1,00.
Europos Istorija su žiamiapiais „	50 ct.
Lietuviszkos Dainos isz visur surinktos	200c.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysk. Žemaiczių Motiejus Valancziauskas,	25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba,	20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės	1,00 ct.
Apieka Diewo „ „ „ „	$1,00.
Aukso Verszis, labai puiki drama „	20 ct.
Bolesławas arba antra dalis Genowefos	30 ct.
Du pujkus apraszymaj apie nedorybę žydo ir piktą augynimą wajku	$1,00.
Eglė, žalczių karalienė ir Iszgriovimas Kauno pilies 1362 m., du puikus dramatai paraszyti Aleksandro Gužuczio,	25c.
Historije gražios Katrukos ir jos visoki „ „ „ atsitikimai	10c.
Historije apie gražę Mageloną, dukterį karaliaus — isz Neapolio ir apie Petrą karelvį	40c.
Historije isz laiko Francuzkos „ „ vainos Afrikoj'	30c.
Isz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi puikios apysakos, ant lietuviszko perdėjo V. Stag.	50c.
Istorija Septynių Mokintojų „ „ ir Lietuvio Sapnas	50c.
Jurgis Miłosławskis — —	80c.
Juozapas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotų po valdžia maskolians	50c.
Konstitucija dėl darbinįkų —	10c.
Namelis pustelnįko —	75c.
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz laiko „ „ ponawojimo Nerono	80 ct.
Pujkus apraszymaj tikru atsytikimu isz „ „ czesu wajnos 1863 metu	40 ct.
Prawadnikas angelskos kalbos neabdar.	$1,00
„ „ „ abdarytas	$1,25.
Pujkus apraszymas apie Lietuvą „	$1,00.
Rinalda Rinaldinas „ „ „	$1,50 ct.
Senowes apraszymas apie Duktery „ „ Filypo Karejwio	50 ct.
Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis Tykra teisybe isz Suwałku gubernijos	15 ct.
Szwiesa Diewo „ „ „ „	65 ct.
Titkus Persų Karalius, „ „	25 ct.
Užsystanawik ant to geraj „ „	50 ct.
Witas ir Korynna historije isz laiko persekiojimo Bažnyczios S. per Deokiecijana	95 ct.

Lenkiszkos kningos

maldų pargabentos isz užmarės.

Westchnienie duszy pobożnej, zbiór nabożeństw i pieśni z przydaniem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów „ „ „ „ „	1,50c.
Złoty Ołtarz czyli zbiór nabożeństw dla chrześcian i katolików „ „ „ „ „	1,50 c.
Ołtarzyk czyli zbiór nabożeństwa dla młodzieży katolickiej „ „ „ „ „ „	70 c.
Wyborek nabożeństwa dla młodzieży katolickiej	50 c.
Mały złoty ołtarzyk dla pobożnych dzieci katolickich „ „ „ „	45 cent.

ISTORIJA Katalikų Bažnyczios gaunama yra pas Rev. A. Burba Plymouth Luz. Co. Pa. Box 1053, pas Rev. P. Abromaitį Jordan st. Shenandoah, Pa. kasztûja $1oo.

PIRMUTINĖ

UŽEIGA

dėl lietuvininkų pas

SILVESTRĄ PAUKSZTĮ

Edwardsville, Pa.

Jeigu sziczia atkeliausi,

Tai pas Paukszti viską gausi.

Arielkų visokių, alaus gardaus, vyno cigarų ir t. t.

Ateik broli pamatyti,

Ir to visko pabandyti.

Kas nori gero tavoro gauti ir skanaus gėrymo ragauti, tegu atsilanko

pas **Joną Žukaucką**

Plymouth, Pa.